

สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี การบริหารความเสี่ยง
ที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ในจังหวัดนครราชสีมา ประเทศไทย
Accounting Competency and Risk Management on the Quality of
Financial Reporting among Small and Medium-Sized Enterprises (SMEs)
In Nakhon Ratchasima Province, Thailand.

1. ธาริณี อังค์ยศ (Tharinee Aungyos), บธ.ด (D.B.A)*
2. สมทรง คั่นธนที (Somsong Khanthanatee), บธ.ด (D.B.A)
3. พรพิมล ต้นประวดี (Pornpimol Tunprawat), พศ.ม. (M.Com.)

Received : 14 November 2024

Revised : 18 December 2024

Accepted : 25 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา ประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 390 ตัวอย่าง ใช้เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) วิธีการสุ่มแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability sampling) และแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM)

ผลการพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างของสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี และการบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี และการบริหารความเสี่ยงสามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพรายงานทางการเงินได้ร้อยละ 65 ($R^2 = 0.65$) โดยคุณภาพรายงานทางการเงินได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกสูงสุดจากการบริหารความเสี่ยง มีค่าอิทธิพลทางตรง $\beta = 0.65$ รองลงมาสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีมีค่าอิทธิพลทางตรง $\beta = 0.19$ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สรุป วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านการจัดการความเสี่ยง ด้านการระบุความเสี่ยง ด้านการติดตามประเมินผลและการรายงาน และ ความสำคัญของสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ทักษะด้านการจัดการบุคคล ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะด้านการจัดการองค์กร ทักษะด้านปัญญา และทักษะด้านความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค ซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ความสามารถเข้าใจได้ ความน่าเชื่อถือ และความสามารถเปรียบเทียบได้

คำสำคัญ: สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี, บัญชี, การบริหารความเสี่ยง, คุณภาพรายงานทางการเงิน,
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

Abstract

This research aimed to examine the impact of accounting competency and risk management on the quality of financial reporting among small and medium-sized enterprises (SMEs) in Nakhon Ratchasima Province, Thailand. This quantitative study employed a questionnaire to collect data from 390 SME entrepreneurs in the province. A combination of stratified random sampling, non-probability sampling, and purposive sampling techniques was utilized to select the sample. Data were analyzed using a statistical software package to calculate percentages, standard deviations, and structural equation modeling (SEM).

The SEM results indicated a good fit between the model and the empirical data. Accounting competency and risk management together explained 65 % of the variance in financial reporting quality ($R^2 = 0.65$). Risk management had the highest direct impact on financial reporting quality, with a standardized coefficient (β) of 0.65, followed by accounting competency, with a standardized coefficient (β) of 0.19. Both relationships were statistically significant at the 0.01 level.

In conclusion, SMEs should prioritize risk management activities such as risk assessment, risk treatment, risk identification, and monitoring and evaluation. Additionally, they should focus on enhancing accounting professional competencies, including personal skills, interpersonal and communication skills, organizational management skills, intellectual skills, and technical and functional skills. These competencies significantly influence the quality of financial reporting, ensuring relevance, faithful representation, understandability, reliability, and comparability.

Keywords: Accounting Competency, Accounting, Risk Management, Quality of Financial Reports, Small and Medium-Sized Enterprises.

1, 2 อาจารย์ สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

(Lecturer, Accounting, Faculty of Business Administration Vongchavalitkul University)

*ผู้รับผิดชอบบทความ (Corresponding author) 1. Email: Tharinee_aun@vu.ac.th,

2. Email: somsong_kha@vu.ac.th

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

(Asst.Prof. Accounting, Faculty of Business Administration Vongchavalitkul University)

Email: Tponpimon@yahoo.com

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันทั้งภายในและต่างประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันกันอย่างรุนแรงเพิ่มทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ องค์กรต้องมีการปรับเปลี่ยนแผนและนำกลยุทธ์ต่างๆ มาปรับใช้ภายในองค์กรเพื่อความอยู่รอด และทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพสามารถดำเนินงานได้อย่างมั่นคง นั่นคือการจัดหาข้อมูลที่มีประโยชน์แก่ผู้ใช้สำหรับตัดสินใจลงทุน การรับรอง และอื่นๆ ซึ่งข้อมูลทางการเงินนับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารขององค์กร โดยหน่วยงานทางบัญชีระดับมืออาชีพให้ความสำคัญเป็นหลักกับความไม่สมดุลของข้อมูลไปสู่การตัดสินใจที่ไม่ดีของผู้มีส่วนได้เสีย จึงได้พยายามอย่างมากในการปรับปรุงคุณภาพของข้อมูลทางบัญชี มีการเพิ่มพูนสมรรถนะหลักด้านวิชาชีพบัญชีที่จะช่วยการจัดทำรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพสูงที่เป็นพื้นฐานในการลดความไม่สมดุลของข้อมูลได้อย่างเหมาะสม (Rostami et al., 2024) เพื่อสามารถนำเสนอข้อมูลทางรายงานการเงินได้อย่างสมบูรณ์ มีความถูกต้องครบถ้วน มีความน่าเชื่อถือได้ และเป็นประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2566)

อย่างไรก็ตาม การทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพยังมีกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) ที่เป็นกระบวนการในการระบุ ประเมิน และจัดการกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายทางธุรกิจทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ได้รับการออกแบบและดำเนินการโดยฝ่ายบริหาร เพื่อปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านการบริหารความเสี่ยงนั้นแตกต่างกันไปในแต่ละบริษัทและอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการรายงานทางการเงิน ซึ่งกระบวนการการบริหารความเสี่ยงที่แข็งแกร่งมีความสัมพันธ์สำหรับการลดความเสี่ยงด้านการรายงานทางการเงิน เพื่อให้แน่ใจว่าการรายงานทางการเงินถูกควบคุมอย่างเพียงพอ ซึ่งหากผู้มีส่วนร่วมของธุรกิจที่ไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมความเสี่ยงของธุรกิจ อาจทำให้ความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินตกอยู่ในความเสี่ยง (Beasley et al., 2023) แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับการบริหารความเสี่ยงองค์กร ตามแนวทางของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission : COSO (2017) ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจะช่วยปรับปรุงคุณภาพการบัญชีโดยการลดการจัดการรายได้ เพิ่มคุณภาพการรายงานทางการเงิน และเสริมสร้างกระบวนการภายในขององค์กร ดังนั้นการคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและการรับรองความเกี่ยวข้องมูลค่าของข้อมูลทางบัญชี คือคุณภาพการบัญชีที่ให้ความสำคัญของรายงานขององค์กรที่จะต้องสะท้อนผลการดำเนินงานทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าที่แท้จริงและเป็นธรรมของธุรกิจ มีวัตถุประสงค์พื้นฐานในการจัดทำรายงานทางการเงินที่ปราศจากข้อผิดพลาด อคติ และการรายงานที่ผิดพลาดอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งอาจทำให้ผู้ถือหุ้นและสาธารณชนทั่วไปเข้าใจผิด เป็นตัวกำหนดหลักของคุณภาพการบัญชี (Erin et al., 2017) คุณภาพรายงานทางการเงินบัญชีจึงเป็นมาตรการสำคัญในการวัดความเกี่ยวข้องมูลค่าของข้อมูลทางบัญชี การตัดสินใจสำหรับองค์กรที่ต้องการการเติบโตอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี การบริหารความเสี่ยงมีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อีกทั้งผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ผ่านมา ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีความสำคัญต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดโดยเฉพาะผู้ประกอบการ SMEs ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยคิดเป็นร้อยละ 55.60 การขาดสภาพคล่องทางการเงินของ SMEs เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ปัญหาด้านการจัดทำรายงานทางการเงิน และความยุ่งยากในการติดต่อกับภาครัฐและสถาบันการเงิน ทั้งยังขาดทักษะในการจัดทำรายงานทางการเงินตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (Conceptual Framework for Financial Reporting) (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2564) เพื่อให้ SMEs สามารถอยู่รอดสามารถเข้าถึงแหล่งทุนทางการเงิน ควรมีคุณภาพของรายงานทางการเงินที่แสดงถึงฐานะทางการเงินของ SMEs ให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูล ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการดำเนินงานของ SMEs ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีการนำเสนอข้อมูลที่มีคุณภาพของรายงานทางการเงินให้เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้การเงินกลุ่มต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการเติบโตภายใต้บริบทของโลกยุคใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างของสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา
- 2.2 เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา

3. แนวคิด ทฤษฎี หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาสมมติฐาน

3.1 แนวคิดสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี

สมรรถนะ (Competency) เกิดขึ้นในช่วงต้นของศตวรรษที่ 1970 โดยนักวิชาการชื่อ David McClelland ซึ่งได้ศึกษาคุณสมบัติ คุณลักษณะของนักธุรกิจ และผู้บริหารระดับสูงที่ประสบความสำเร็จในองค์กรชั้นนำว่ามีคุณลักษณะอย่างไร ผลวิจัยพบว่า คุณสมบัติ คุณลักษณะ ไม่ได้เป็นปัจจัยที่จะชี้วัดว่าบุคคลนั้นจะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานเสมอไป หากต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะอื่นๆ โดย David C. McClelland ได้ให้ความหมาย สมรรถนะว่า เป็น คุณลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคลที่จะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลสามารถสร้างผลการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้สูงกว่าหรือเหนือกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ มี 5 องค์ประกอบ คือ ความรู้ ทักษะ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล แรงจูงใจหรือแรงขับภายใน McClelland (1973)

นักวิชาการหลายสำนัก ได้นำวิธีการของ David McClelland มาเป็นแนวทาง โดยในปี ค.ศ.1982 Richard Boyatzis ได้เขียนหนังสือชื่อ The Competencies Manager : A Model of Effective Performance ทฤษฎีสมรรถนะ (Competency Theory) เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการทำงาน ภายใต้ทฤษฎีนี้ สมรรถนะไม่ได้หมายถึงเพียงแค่ความรู้หรือทักษะที่เรียนมา แต่รวมถึงพฤติกรรม คุณลักษณะ และทัศนคติที่บุคคลนำมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ดังนั้น สมรรถนะ (Competency) คือ กลุ่มของทักษะ ความรู้ ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม คุณลักษณะและทัศนคติที่บุคลากรจำเป็นต้องมีเพื่อปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร Boyatzis (1982) ; Spencer (2001)

สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี (Accounting Professional Competency) เป็นลักษณะทางพฤติกรรมเฉพาะบุคคลที่แสดงออกมาให้เห็นในรูปของทักษะความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ทัศนคติและแรงจูงใจของบุคคล ซึ่งช่วยให้บุคคลนั้น สามารถทำงานได้ผลงานตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด หรือสูงกว่ามาตรฐานที่องค์กรกำหนด ส่งผลให้บุคลากรได้รับการสนับสนุนในโอกาสของความก้าวหน้าในสายอาชีพ โดยบุคลากรจะต้องมีระดับของความชำนาญในสมรรถนะที่สูงขึ้น ตามระดับตำแหน่งที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบมากขึ้น

ดังนั้นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำข้อมูลรายงานทางการเงินต้องมีคุณสมบัติหรือสมรรถนะตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standards: IESs) ฉบับที่ 3 เรื่อง ทักษะทางวิชาชีพ ได้จัดประเภททักษะทางวิชาชีพตามความรู้ความสามารถ มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านปัญญา (Intellectual Skills) ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and Communication Skills) ทักษะด้านการจัดการบุคคล (Personal Skills) ทักษะด้านการจัดการองค์กร (Organizational Management Skills) ทักษะด้านความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค (Technical and Functional Skills) (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2566)

ผลการศึกษา Wanwisa Nonpanya et al., (2020) พบว่า ความสามารถของนักบัญชีที่ประกอบด้วยทักษะส่วนบุคคล ทักษะการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสาร ทักษะการจัดการองค์กรและธุรกิจ มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพของรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกรุงเทพฯ โดยมีสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพการทำนายร้อยละ 60.70 รุ่งรัมย์ รัชสมบัติ และกัญญาณัฐ รัตนประภาธรรม (2565) และมณีวรรณ ศรีปาน (2564) พบว่า สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินโดยรวม จึงได้พัฒนาสมมติฐานที่ 1 ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน

3.2 แนวคิดการบริหารความเสี่ยง

แนวคิดของการจัดการความเสี่ยงขององค์กร ได้รับความสนใจทั่วโลกเนื่องจากการพัฒนาการจัดการความเสี่ยงที่แข็งแกร่งขึ้นความสามารถในการเพิ่มความแม่นยำของการเปิดเผยข้อมูลงบการเงิน ทำให้คุณภาพการบัญชีเป็นที่เชื่อถือได้ขององค์กร บริษัทที่มีการบริหารความเสี่ยงที่เข้มแข็งกว่านั้นมีความสัมพันธ์กับการเกิดความผิดพลาดอย่างมีนัยสำคัญของงบการเงินน้อยลงและการจัดการรายได้น้อยลง (Beasley et al., 2023) ซึ่งการบริหารจัดการความเสี่ยงมีความเกี่ยวข้องกับการลดความเสี่ยงด้านการรายงานทางการเงิน (Erin et al., 2018) ERM กว้างกว่าการควบคุมภายในได้กลายเป็นจุดสนใจของผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชี การเงิน จึงมีศักยภาพในการสนับสนุนความพยายามของผู้บริหารในการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (ชัตติยา ด้วงสำราญ, 2564) การจัดทำระบบบริหารความเสี่ยงได้นำแนวทางของ COSO (2017) ที่มีกระบวนการบริหารความเสี่ยง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) ด้านการระบุความเสี่ยง (Risk Identification) ด้านการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ด้านการจัดการความเสี่ยง (Risk Treatment) ด้านการติดตามประเมินผลและการรายงาน (Monitoring Evaluating) การนำ ERM มาใช้ถือเป็นหน้าที่ที่ขอรับรองขององค์กรเพื่อตอบสนองภารกิจในการสร้างมูลค่าให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผลการศึกษา กิตติยา จิตต์อาจหาญ (2566) พบว่า ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานทางการเงิน ด้านการระบุเหตุการณ์ความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง และการติดตามประเมินผลและรายงาน ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกรุงเทพมหานคร ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ยุพาภรณ์ โมหังหว่า (2563) Erin et al., (2018) Adedayo et al., (2019) พบว่าปัจจัยความเสี่ยงมีอิทธิพลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน จึงได้พัฒนาสมมติฐานที่ 2 ดังนี้

สมมติฐานที่ 2 การบริหารความเสี่ยงส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน

3.3 แนวคิด ทฤษฎีคุณภาพรายงานทางการเงิน (Financial Reporting)

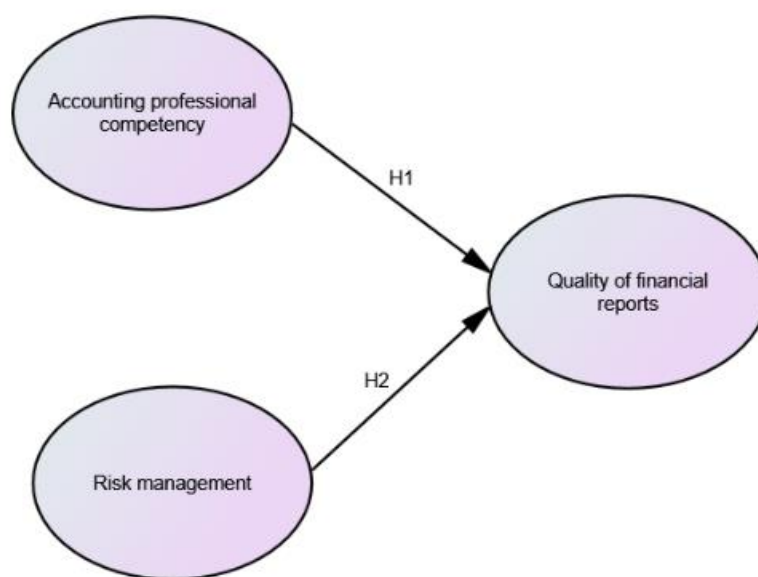
ตามที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินของคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีการเงินแห่งสหรัฐอเมริกา (Financial Accounting Standards Board : FASB) และคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standards Board : IASB) คุณภาพการรายงานทางการเงิน หมายถึง งบการเงินที่ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นธรรมเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานทางเศรษฐกิจของกิจการ ซึ่งคุณภาพการรายงานทางการเงินที่สูงขึ้น จะยังทำให้ประโยชน์ที่ผู้ลงทุนและผู้ใช้งบการเงินได้รับมีมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ คุณภาพการรายงานทางการเงินเป็นแนวคิดที่กว้างขวาง ไม่เพียงแต่หมายถึงข้อมูลทางการเงินเท่านั้น แต่ยังรวมถึงข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินอื่นๆ ที่มีประโยชน์สำหรับการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ งบการเงินจะต้องมีความเที่ยงตรง สามารถเปรียบเทียบได้ ตรวจสอบได้ ทันเวลา และเข้าใจง่าย ดังนั้นจึงเน้นที่การมีงบการเงินที่โปร่งใส และไม่มีการนำเสนองบการเงินที่ทำให้เข้าใจผิดแก่ผู้ใช้ นอกจากนี้ยังมีความสำคัญของความแม่นยำและความสามารถในการคาดการณ์เป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพการรายงานทางการเงินที่สูง Herath & Albarqi (2017)

ในประเทศไทยใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ให้ความหมายว่า คุณภาพของรายงานทางการเงิน มีลักษณะของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ (Qualitative Characteristics of Useful Financial Information) ต่อผู้ใช้ข้อมูลในรายงานทางการเงินลักษณะเชิงคุณภาพ สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (2566) ; FASB (2013) ; Kanakriyah (2016) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) ความสามารถเปรียบเทียบได้ (Comparability) ความสามารถเข้าใจได้ (Understandability) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) แสดงให้เห็นว่าคุณค่าของรายงานทางการเงินขึ้นอยู่กับความสามารถของงบการเงินในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นธรรมเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจที่แท้จริงของนิติบุคคล (Herath & Albarqi, 2017)

ผลการศึกษา มารินี กอราและกลูดี ลิมอูสันโน (2560) พบว่า ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี และการบริหารความเสี่ยง มีความสัมพันธ์ระดับสูงและผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดการวิจัย ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยแบบหาสาเหตุ (Causal Research) เพื่อพิสูจน์สมมติฐานและยืนยันทฤษฎี จากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาเป็นตัวแทนของประชากร

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าของกิจการ, ผู้บริหาร, หุ่นส่วนผู้จัดการ, หัวหน้าของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา ที่จดทะเบียนนิติบุคคล จำนวน 2,441 ราย (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2566)

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์ข้อมูลในการใช้สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) เนื่องจากตัวแปรสังเกตได้มีจำนวนทั้งสิ้น 15 ตัวแปร ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563) หรือเท่ากับ 300 คน และเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอและเป็นตัวแทนที่ดีจึงได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 30 (Hair et al., 2019) จึงได้กลุ่มตัวอย่าง 390 ตัวอย่าง ใช้เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยเรียงลำดับอำเภอที่มีผู้ประกอบการ SMEs จำนวนมาก 3 อันดับแรก ที่มีขนาด M และขนาด L เนื่องจากสามารถเป็นตัวแทนของจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ อำเภอเมืองนครราชสีมา 227 ราย อำเภอปากช่อง 96 ราย อำเภอพิมาย 67 ราย ใช้วิธีการสุ่มแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability sampling) และแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

4.2 เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยวิเคราะห์ตัวแปรที่มีเนื้อหาของแบบสอบถาม ในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายปิด จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี เป็นแนวคิดของมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standards: IESs) ฉบับที่ 3 เรื่อง ทักษะทางวิชาชีพ เป็นแนวคิดของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (2566) ใช้มาตรวัดประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ จำนวน 27 ข้อ

ส่วนที่ 3 การบริหารความเสี่ยง เป็นแนวคิดของ COSO (2017) ใช้มาตรวัดประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ จำนวน 23 ข้อ

ส่วนที่ 4 คุณภาพรายงานทางการเงิน เป็นแนวคิดของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (2566); FASB (2013); Kanakriyah (2016) ใช้มาตรวัดประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อวัดความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of item-Objective Congruence: IOC) พบว่า ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีจำนวน 72 ข้อ มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งสอดคล้องกับ Rovinelli & Hambleton (1977) และผลการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า α ไม่ต่ำกว่า 0.70 จึงถือว่าแบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือในระดับที่ยอมรับได้ ด้วยวิธีการของสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค Cronbach (1990) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายการด้านอยู่ในช่วง 0.93-0.96 ซึ่งสรุปได้ว่าผ่านเกณฑ์การทดสอบคุณภาพ

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการส่งแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google Forms ไปยังกลุ่มตัวอย่าง ช่วงเดือน มีนาคม-กรกฎาคม 2567 ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้จำนวน 390 ตัวอย่าง เก็บแบบสอบถามโดยคำนึงถึงการสมัครใจเข้าร่วม การรักษาความลับ และนำเสนอในภาพรวม

4.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้สำหรับข้อมูลทั่วไปใช้สถิติการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนปัจจัยทั้ง 2 ปัจจัย เป็นการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling : SEM)

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.5.1 สถิติการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่ออธิบาย/บรรยายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปรต่างๆ ตามปัจจัยด้านคุณลักษณะของกลุ่ม โดยกำหนดการวัดเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สถิติการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแบบจำลองตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structure Equation Model: SEM) และประมาณค่าพารามิเตอร์ โดยวิธีความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood Estimate: ML) เพื่อวิเคราะห์แบบจำลองตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดัชนีความสอดคล้องที่เป็นที่ยอมรับได้แก่ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square) ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเกณฑ์ (NFI) ค่าดัชนีที่ปรับปรุงมาจากดัชนี NFI (CFI) ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (RMR) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563)

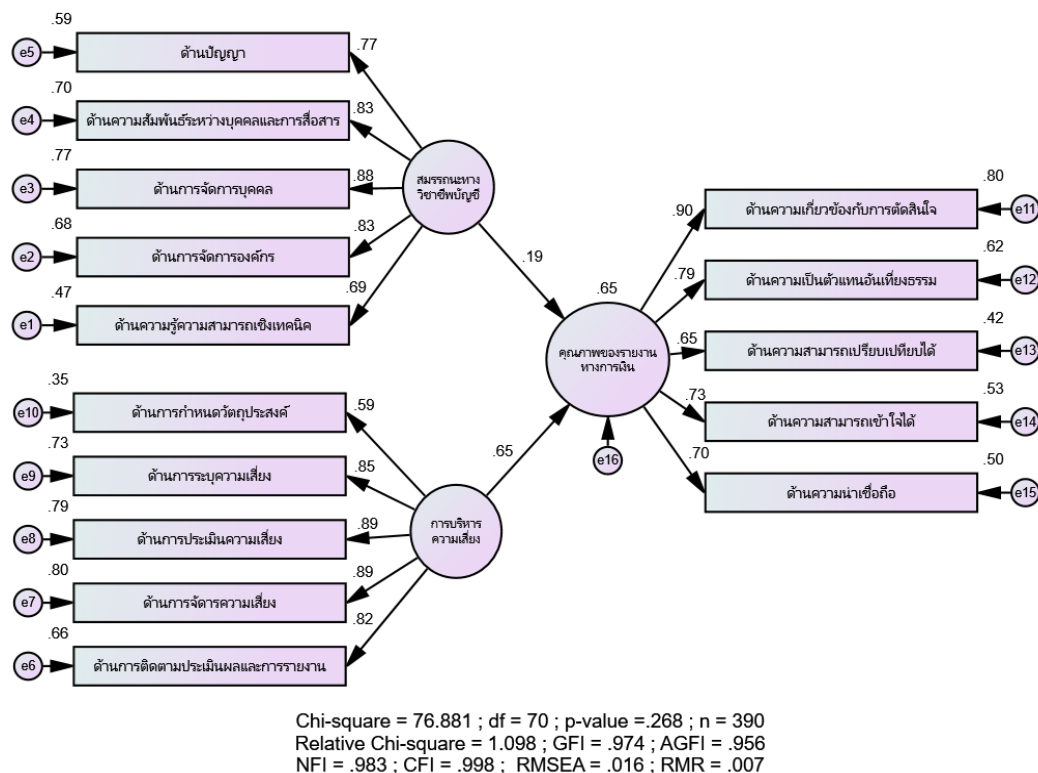
5. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สถานประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 218 คน (ร้อยละ 55.90) มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 3 ปี จำนวน 319 คน (ร้อยละ 81.80) มีตำแหน่งผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ จำนวน 186 คน (ร้อยละ 46.90) เป็นประเภทธุรกิจบริการ จำนวน 157 คน (ร้อยละ 39.50) มีการประกอบธุรกิจเป็นเวลา 1 - 3 ปี จำนวน 172 คน (ร้อยละ 43.30) ซึ่งมีรายได้ของกิจการรวมเฉลี่ยต่อปีน้อยกว่า 50 ล้านบาท จำนวน 283 คน (ร้อยละ 71.30)

ผลการพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างของสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี และการบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ค่าดัชนีทั้ง 9 ตัว ที่ผ่านเกณฑ์ยอมรับ คือ ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square: χ^2) = 76.88 ไม่มีนัยสำคัญ (Insignificant) p-value = 0.27 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square) = 1.10 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) = 0.97 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.96 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีอิงเกณฑ์ (NFI) = 0.98 ค่าดัชนีที่ปรับปรุงมาจากดัชนี NFI (CFI) = 0.10 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) = 0.02 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (RMR) = 0.02 แสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งปัจจัยสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี และปัจจัยการบริหารความเสี่ยงสามารถร่วมกันอธิบายปัจจัยคุณภาพรายงานทางการเงินได้ร้อยละ 65 ($R^2 = 0.65$) สอดคล้องกับ Wanwisa Nonpanya et al., (2020) กิตติยา จิตต์อาจหาญ (2566) มารินี กอราและกลุวดี ลิ้มอุสนโน (2560) ดังแสดงตามตารางที่ 1 และรูปที่ 2

ตารางที่ 1 เกณฑ์การพิจารณาข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนีและผลบ่งชี้ โมเดลสมการโครงสร้างแบบจำลอง

การประเมินความสอดคล้องของโมเดล	เกณฑ์การพิจารณา	ข้อมูลเชิงประจักษ์	
		ค่าดัชนี	ผลบ่งชี้
Chi-square (χ^2)	Insignificant	76.881	สอดคล้องดี
p-value	≥ 0.05	0.268	ผ่านเกณฑ์
Relative Chi-Square (137.566/150)	< 2.00	1.098	ผ่านเกณฑ์
GFI	> 0.95	0.974	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> 0.95	0.956	ผ่านเกณฑ์
NFI	> 0.95	0.983	ผ่านเกณฑ์
CFI	≥ 0.90	0.998	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.05	0.016	ผ่านเกณฑ์
RMR	< 0.05	0.007	ผ่านเกณฑ์

รูปที่ 2 โมเดลสมการโครงสร้างของสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี และการบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา หลังปรับโมเดล

ผลการวิเคราะห์หัตถิพลทางตรงของสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อปัจจัยคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพรายงานทางการเงินได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกสูงสุดจากการบริหารความเสี่ยง มีค่าอิทธิพลทางตรง $\beta = 0.65$ รองลงมาสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีมีค่าอิทธิพลทางตรง $\beta = 0.19$ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรสังเกตได้ของคุณภาพรายงานทางการเงิน เท่ากับ 0.65 ซึ่งการบริหารความเสี่ยง สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีสามารถอธิบายคุณภาพรายงานทางการเงินได้ร้อยละ 65 ($R^2 = 0.65$) สอดคล้องกับ Wanwisa Nonpanya et al., (2020) กิตติยา จิตต์อาจหาญ (2566) มารีณี กอระและกลุ่ดี ลิ้มอุสันโน (2560)

ตารางที่ 2 ค่า Standardized Regression Weights และผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน การวิจัย	เส้นทาง (Path Analysis)	สัมประสิทธิ์ เส้นทาง	Standard Error (S.E.)	C.R. (t-value)	p-value	ผลการวิเคราะห์ สมมติฐาน
H1:	สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี คุณภาพรายงานทางการเงิน	- -> 0.189	0.077	2.637	0.008	ยอมรับ
H2:	การบริหารความเสี่ยง คุณภาพรายงานทางการเงิน	- -> 0.645	0.076	8.533	0.00**	ยอมรับ

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการทดสอบสมมติฐานโมเดลสมการโครงสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา จากตารางที่ 2 ดังนี้

สมมติฐานที่ 1: สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง พบว่า คุณภาพรายงานทางการเงิน (0.189) ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 2: การบริหารความเสี่ยงส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง พบว่า คุณภาพของรายงานทางการเงิน (0.645) ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากการบริหารความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6. อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดล (Model Fit) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ของการปรับแก้โมเดล พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ผลค่อนข้างดี โดยมีค่าดัชนีทั้ง 9 ตัว ที่ผ่านเกณฑ์ยอมรับ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าโมเดลแบบจำลองสมการโครงสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา มีความเหมาะสมและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.65 ($p < 0.01$) ซึ่งหมายความว่า สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีและการบริหารความเสี่ยงสามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพรายงานทางการเงินได้ร้อยละ 65 มีความสอดคล้องกับรุ่งรัมย์ รัชสมบัติ และกัญญาณัฐ รัตนประภาธรรม (2565) มณีวรรณ ศรีปาน (2564) ชัตติยา ดั่งสำราญ (2564) มารินี กอราและกฤติ ลิ้มอุสันโน (2560) Erin et al., (2018)

การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า คุณภาพรายงานทางการเงินได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความสอดคล้องกับรุ่งรัตน์ รัชสมบัติ และกาญจนาญ รัฐนประภคธรรม (2565) มณีวรรณ ศรีปาน (2564) Wanwisa Nonpanya et al., (2020) และพบว่า คุณภาพของรายงานทางการเงินได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากการบริหารความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความสอดคล้องกับกิตติยา จิตต์อาจหาญ (2566) Erin et al.,(2018) Beasley et al., (2023) Adedayo et al., (2019)

สรุป วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ควรให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ ด้านการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ด้านการจัดการความเสี่ยง (Risk Treatment) ด้านการระบุความเสี่ยง (Risk Identification) ด้านการติดตามประเมินผลและการรายงาน (Monitoring Evaluating) และ ความสำคัญของสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ทักษะด้านการจัดการบุคคล (Personal Skills) ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and Communication Skills) ทักษะด้านการจัดการองค์กร (Organizational Management Skills) ทักษะด้านปัญญา (Intellectual Skills) และทักษะด้านความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค (Technical and Functional Skills) ตามลำดับซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) ความสามารถเข้าใจได้ (Understandability) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) และความสามารถเปรียบเทียบได้ (Comparability) ตามลำดับ

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี ผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ควรให้ความสำคัญด้านทักษะการจัดการบุคคล ที่เกี่ยวข้องกัทัศนคติ และความประพฤติส่วนบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยนำคุณค่า จริยธรรม วัฒนธรรมมาใช้ที่จะส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน

7.1.2 การบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ควรให้ความสำคัญด้านการประเมินความเสี่ยงที่ตรงประเด็นโดยเรียงลำดับของปัญหา ก่อน-หลัง และด้านการจัดการความเสี่ยงในวิธีการที่นำมาใช้แก้ไขปัญหาคที่เหมาะสม ที่จะส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีส่งผลค่อนข้างต่ำร้อยละ 19 จึงควรศึกษาตัวแปรที่เพิ่มขึ้น เช่น ทัศนคติ จริยธรรมและจรรยาบรรณผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ภาวะผู้นำ ธรรมภิบาล นวัตกรรมทางการบัญชี วัฒนธรรมองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศทางบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน

7.2.2 ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก การสัมภาษณ์ นอกเหนือจากการใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น หรือมีการศึกษาเปรียบเทียบในจังหวัดอื่นที่มีวัฒนธรรมองค์กรภาวะผู้นำที่อาจมีแตกต่างกัน

8. เอกสารอ้างอิง

- กิตติยา จิตต์อาจหาญ. (2566). การบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานทางการเงินที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกรุงเทพมหานครในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด -19. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 6(1), 226-238.
- ชัตติยา ดั่งสำราญ. (2564). บริหารความเสี่ยงอย่างไรให้องค์กรไว้วิกฤต. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 4(1), 340-349.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2563). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 18). นนทบุรี: เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- มณีนวรณ์ ศรีปาน (2564). สมรรถนะนักบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสถานประกอบการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญาปรัชญาดุขภูิบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจและนวัตกรรมดิจิทัล. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. สืบค้น 8 มกราคม 2567, จาก <http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/1495/1/62010990005.pdf>
- มารีนี กอรา, กุลวดี ลีมอัสโน. (2560). ผลกระทบของความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีและการบริหารความเสี่ยงที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใน 5 จังหวัดชายแดนใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(2), 38-50.
- ยุพารณณ์ โมหังหว่า. (2563). ปัจจัยความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ดีส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. สืบค้น 8 มกราคม 2567, จาก <https://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/8057>
- รุ่งรัมย์ รัชสมบัติ ,กัญญาณัฐ รัตนประภาธรรม. (2565). สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของนักวิชาการเงินและบัญชี ในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 4(1), 13-26.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2566). *กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558)*. สืบค้น 10 มกราคม 2567, จาก <http://www.fap.or.th/images/>
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สสว. (2566). *จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2566*. สืบค้น 4 มกราคม 2567, จาก <https://opendata.sme.go.th/dataset/msme>
- . (2564). *บทสรุปผู้บริหารรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2564*. สืบค้น 4 มกราคม 2567, จาก https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20210922171225.pdf
- Adedayo, Erin Olayinka; Uwuigbe, Uwalomwa; Sylvester, Eriabie; Olubukola Ranti Uwuigbe; Amiolemen, Omoike Osereme. (2019). *Investment Management & Financial Innovations; Sumy*, 16(4), 16-27. DOI:10.21511/imfi.16(4).2019.02

- Beasley, Mark; Blay, Allen; Lewellen, Christina; McAllister, Michelle. (2023). Tempering Financial Reporting Risk through Board Risk Management. *Journal of Risk and Financial Management; Basel*, 16(12), 491. 1-22. DOI:10.3390/jrfm16120491
- Boyatzis, R. E. (1982). *The competent manager: A model of effective performance*. John Wiley & Sons.
- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). (2017). *Enterprise Risk Management: Integrating with Strategy and Performance*. Retrieved 11 November 2023, From https://www.coso.org/_files/ugd/3059fc_61ea_5985b03c4293960642fdce408eaa.pdf
- Cronbach, L. J. (1990). *Essential of Psychology Testing*. (5thed)., New York: Harper and Row Publishers Inc.
- Diamantopoulos, A. & Siguaw, J. A., (2000). *Introduction to LISREL: A guide for the uninitiated*. London: Sage Publications, Inc. Retrieved 11 November 2023, From <https://doi.org/10.4135/9781849209359>
- Erin, O., Eriki, E., Arumona, J., & Ame, J. (2017). Enterprise risk management and financial performance: Evidence from an emerging market. *International Journal of Management, Accounting and Economics*, 4(9), 937-952.
- Erin, O., Osariemen, A., Olojede, P., Ajetunmobi, O., & Usman, T. (2018). Does risk governance impact bank performance? Evidence from the Nigerian Banking Sector. *Academy of Accounting and Finance Journal*, 4(1), 1-14.
- FASB. (2013). A Framework-Based Approach to Teaching Accounting Property, Plant, and Equipment. Citing computer references. Retrieved 1 November 2023, From [https://www.scirp.org/\(S\(351jmbntvnsjt1aadkposzje\)/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1496326](https://www.scirp.org/(S(351jmbntvnsjt1aadkposzje)/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1496326)
- Hair, J. F., Risher, J. J., Sarstedt, M., & Ringle, C. M. (2019). When to use and how to report the results of PLS-SEM. *European Business Review*, 31(1), 2–24.
- Herath, K.S. & Albarqi, N. (2017). Financial reporting quality: A literature review. *International Journal of Business Management and Commerce*, 2(2), 1-14.
- Kanakriyah, R. (2016). The Effect of Using Accounting Information Systems on The Quality of Accounting Information According to Users Perspective in Jordan. *European Journal of Accounting, Auditing and Finance Research*, 4(11), 58-75.

- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for intelligence. *American psychologist*, 28(1), 1-14.
- Rostami, Vahab; Mohammadi, Mehdi; Mehravar, Mehdi; Kargar, Hamed. (2024). The Effect of Business Strategy on Financial Reporting Quality of the Companies by Considering Managerial Overconfidence. *Iranian Journal of Management Studies; Qom*, 17(4), 1031-1041. DOI:10.22059/ijms.2024.358492.675812
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*, 2(2), 49–60.
- Spencer, L. M. (2001). The economic value of emotional intelligence competencies and EIC-based HR programs. In C. Cherniss & D. Goleman (Eds.), *The Emotionally Intelligent Workplace*. Jossey-Bass.
- Wanwisa Nonpanya, Tanawadee Kangnoi, Lohar Bhupesh. (2020). *Accountant Competencies Affecting The Quality Of Financial Reports Of Small And Medium Enterprises (SME) In Bangkok, Thailand*. *Webology*, 17(3), 280-290.